El perdó com a utopia

Per PepMaria el dl., 02/12/2013 - 09:00

En Pep és un company jesuïta que, des de fa uns anys, va cada estiu a El Salvador (Centreamèrica) a donar classes de Teologia. Als anys 1980 al Salvador hi va haver una terrible guerra civil, que va deixar ferides encara obertes per a molts. De tant en tant se li acosta algun salvadoreny que va patir la guerra i li diu: "Padre, intento perdonar a los que mataron a los míos, pero me cuesta mucho". Per això en Pep diu que només amb humilitat es pot predicar que les víctimes han de perdonar els botxins. Que no podem usurpar el lloc de les víctimes i donar-los lliçons sobre el perdó. Perquè el record sagnant de les ofenses els pot impedir de compartir el mateix lloc amb els seus botxins. No és fàcil parlar d'un lloc comú per a víctimes i botxins.Tanmateix, segueix en Pep, també és veritat que l'odi als botxins consumeix la vida de les víctimes. I per això cal que les víctimes caminin cap a un no-lloc que els permeti fer fora aquest odi. El no-lloc del perdó. No-lloc en grec és u-topia. Però, i els botxins? Doncs resulta que en Pep, quan és a Catalunya, va els dissabtes a la presó a acompanyar presos. Tot i que en parla poc -per respecte a la intimitat d'aquella gent- un dia va comentar que un pres convicte d'assassinat li va dir: "Tant de bo que hi hagués una "moviola" i jo pogués tirar el temps enrere i canviar el que vaig fer". Però no hi ha moviola, i, tal com diu en Pep, aquell noi haurà de viure amb el que va fer... procurant viure amb el màxim de pau possible. També els botxins han de caminar cap al no-lloc del perdó.Acompanyar els botxins i intuir les seves biografies deu ajudar a entendre, com diu en Pep, que els botxins també són víctimes. De fet, en la història de gent que abusa d'infants hi ha sovint abusos soferts. Això, certament, no consola les víctimes, però tal vegada els dóna raons per fer fora l'odi i seguir caminant cap al no-lloc del perdó.A en Pep li agrada citar una pel·lícula de botxins i de víctimes que es diu "Pena de muerte" ("Dead Man Walking", 1995, de Tim Robbins). Està basada en la biografia de Helen Prejean, una monja nord-americana que lluita per abolir la pena de mort i acompanya víctimes i botxins (presos del "corredor de la mort"). Durant la pel·lícula, la protagonista diu: "Som millors que els nostres pitjors actes". I està convençuda que els botxins no són, com alguns afirmen, ni "monstres" ni "errors de Déu" sinó "fills de Déu". Encara que aquest nom també és per a molts un no-nom cap al qual hem de caminar.De vegades passa que hi ha gent que perdona, i també que hi ha gent que demana perdó. De vegades la utopia troba un lloc en el món. De vegades el no-nom és pronunciat sincerament i el botxí sent la seva dignitat restaurada. Aleshores es fa real el que desitgem en el Parenostre: "perdoneu les nostres culpes així com nosaltres perdonem"; i "sigui santificat el vostre Nom"....

- Com faig costat i acompanyo les víctimes de qualsevol ofensa?
- En quins moments del dia o de la setmana puc mirar-me amb serenitat la meva història i reconèixer que necessito perdonar i ser perdonada?
- Quan faig mal als altres, com visc la relació entre la meva responsabilitat personal i el fet que "sóc víctima de les circumstàncies"?
- Quins noms/etiquetes poso a la gent que em cauen malament? Com camino cap al no-nom que els reconeix la plena dignitat?